ایران
چهارشنبه
۱۰ آبان ۱۳۹۱
۱۵ ذیحجه ۱۴۳۳
۳۱ اکتبر ۲۰۱۲
سال هجدهم
شماره ۵۲۱۵

راه ایران

صفحه ویژه گردشگری

پیشنهادات و سوژه‌های گردشگری خود را به شماره ۱۰۰۰۱۸۷۷۳ پیامک نمایید

مشهد	بوشهر	شیراز	کرج	کرمانشاه	ساری	اصفهان	تهران	چابهار	قزوین	ایلام	کیش	آبادان	ارومیه	تبریز	اردبیل	یاسوج
۱۹	۲۹	۲۱	۲۱	۲۱	۲۵	۲۰	۲۱	۳۴	۲۱	۲۲	۳۱	۳۰	۱۸	۲۰	۱۸	۱۸
۷	۲۰	۷	۷	۷	۱۴	۱	۹	۲۰	۴	۸	۲۵	۱۵	۶	۸	۳	۴

نمای نزدیک

راه سنگ‌فرش

در شمال قصر بهرام در کویر مرکزی ایران و در منطقه سیاه کوه آثاری بسیار قدیمی در مسیر راه «اصفهان - گرمسار» به چشم می‌خورد که به «راه سنگ‌فرش» مشهور است. این راه سنگی با عرض ۶ تا ۱۰ متر، به طول ۳۵ کیلومتر، کمی برآمده از زمین‌های مسطح کویری اطراف است که به واسطه کاربری سنگ‌های بسیار به این نام معروف شده است. این جاده قدیمی از دامنه‌های غربی سیاه کوه و حوضه «قیلوقه» و «حوض آقامحمد» کشیده شده و امتداد آن در زمین‌های غیر کویری به سوی چشمه «آب سفید»، کاروانسرای «مرنجاب» و شمال کویر «زم رود» گرمسار ادامه یافته است. سراسر این مسیر سنگ‌فرش نیست و این جاده تنها در منطقه سیاه کوه و در کویرهای گرمسار سنگ‌فرش است. کاروان‌هایی که از این مسیر از شهرهای اصفهان، کاشان و ورامین به سوی مشهد، مازندران و استرآباد می‌رفتند، توسط میله‌های سنگی به طول ۴ متر بر سر راه سنگی راهنمایی می‌شدند. اگر این میله‌ها نصب نشده بود، احتمال سرگردانی کاروان‌ها در کویر و حتی مدفون شدن آنها در باتلاق‌های کویری وجود داشت. این راه از خطوط ارتباطی بزرگ زمان شاه عباس اول برای رفتن از اصفهان به سواحل دریای مازندران و کاخ فرح‌آباد ساری بوده است. راه سنگی از آبادی «زم» در گرمسار به راه اصلی جاده بزرگ خراسان متصل می‌شد و گفته می‌شود از این راه شاه‌عباس چند سفر پیاده به خراسان برای زیارت امام رضا(ع) رفته است می‌گویند شاه عباس به خاطر علاقه‌ای که به مازندران داشت با ایجاد یک راه میانبر در کویر، فاصله اصفهان - فرح‌آباد را کوتاه کرد و بعدها این راه به راه سنگ‌فرش شاهی موسوم شد.

سفر به منطقه حفاظت‌شده کویر

یک روز پاییزی در کویر

راه ایران | مجید اسکندری | پائیز برای کویر و کویرنشینان آغاز مرحله جدیدی از زندگی و حیات است که با پایان فصل گرم و سوزان تابستان همراه است. حیات گیاهی و جانوری کویر با شروع پائیز و زمستان رونق بیشتری می‌گیرد و دسته‌های جدیدی از پرندگان و جانوران ظاهر می‌شوند.

از کویر و زیبایی‌های آن بسیار شنیده‌ایم. یکی از مناطق کویری که در نزدیکی تهران واقع شده منطقه حفاظت شده کویر است که در شمال دریاچه نمک قم و جنوب‌شرقی تهران قرار گرفته است. این منطقه با پارک ملی کویر که بزرگ‌ترین پارک ملی کشور است، متفاوت بوده و اگرچه با آن هم‌مرز است، ولی قوانین و مقررات حفاظتی مخصوص به خود دارد. این محل به دلیل نزدیکی به پایتخت، سال‌های سال محل شکار شاهان و حاکمان قاجار بوده و در سال ۱۳۴۳ با تلاش کارشناسان محیط زیست، منطقه حفاظت‌شده اعلام شد. همچنین در سال ۱۳۵۵ به عنوان ذخیره‌گاه زیست کره انتخاب و همزمان به پارک ملی ارتقا پیدا کرد، ولی سرانجام در سال ۱۳۶۱ بنا بر سیاست‌های دولتی و در جهت کمک به امور عشایری از پارک ملی کویر جدا و به عنوان منطقه حفاظت‌شده کویر به مساحت حدود ۲۵۰،۰۰۰ متر مربع معرفی شد.

با حضور پست‌های مختلف محیط‌بانی و دیده‌بانی، بازدید و دیدن از زیبایی‌های این منطقه، چندان دشوار نیست. مناسب‌ترین راه ورودی منطقه از طریق راه آسفالته ورامین، پیشوا، قلعه بلند، عسگرآباد است که به پاسگاه محیط‌بانی مبارکیه منتهی می‌شود. راه دیگر از مسیر اتوبان تهران - قم، حسن‌آباد، چرمشهر و محیط‌بانی فصلی بندعلی خان است. همچنین راه‌های دیگری هم برای ورود به منطقه وجود دارد که عبور از آنها بهتر است با یک راهنمای محلی یا راهنمای محیط زیست باشد. با وجود حفاظت و حراست سازمان محیط زیست از این منطقه، شکار بی‌رویه پرندگان و دیدن لاشه‌های جانورانی که مورد اصابت گلوله قرار گرفته‌اند موجب نگرانی دوستداران محیط زیست شده است.

اگر به پرنده‌نگری در تالاب‌های کوچک کویری علاقه‌مندید، این منطقه بهترین گزینه است؛ آن هم در نزدیکی شهر تهران. تالاب‌ها و آبگیرهای فصلی «بندعلی خان، پرزرد، مبارکیه، مکوش، اسب‌قدیر، گلو» و ارتفاعات دوازده امام از مهم‌ترین مناطق طبیعی این منطقه محسوب می‌شوند که محل زندگی و زمستان گذرانی انواع پرندگان مهاجر مانند غاز، مرغابی، حواصیل، زنبورخورک، بلدرچین، تیهو، کبک، دال، شاهین، بحری، دلیجه، سارگپه و سنقر است.

پوشش گیاهی منطقه نیز شامل درمنه، گون، اشنان، قیچ، اسفند، تاغ، جارو، خارشتر، اسکنبیل، انواع گرامینه، نی، علف شور، گز، جگن و آتریپلکس بوده و در مناطق مرتفع یا بکر منطقه نیز می‌توان دیدن جانورانی مانند کل، بز، قوچ، میش، آهو، کفتار، روباه شنی، شغال، گرگ، گربه وحشی، کاراکال، تشی، خرگوش و سمور سنگی را انتظار کشید. به‌طور کلی بیش از ۲۰۰ گونه جانوری و ۴۰۰ گونه گیاهی در منطقه شناسایی شده‌اند و چشم‌اندازهایی مانند دریاچه نمک، آثار فرهنگی و تاریخی، کاروانسرای قلعه دیر، نهر سنگی و راه سنگ‌فرش زمینه‌های گردشگری را در این محیط طبیعی فراهم کرده است. جهانگردان و ماجراجویان اعصار گذشته که از منطقه عبور می‌کردند آن را بی‌شباهت با حیات‌وحش آفریقا نمی‌دانستند. پرواضح است که در گذشته‌ای نه‌چندان دور با وجود رودخانه‌هایی مانند جاجرود و بندعلی خان و دیگر منابع آبی منطقه که اکنون به‌دلایل مختلف قطع یا نابود شده‌اند، این منطقه با طبیعت بکر خود پارکی بزرگ و بهشتی برای جاندارانش بوده است.

تالاب بندعلی خان که از مهم‌ترین آبگیرهای منطقه است در ماه‌های گرم سال به دلیل کمبود بارش و بالا بودن میزان تبخیر به صورت باتلاق و گنداب درآمده و حتی گاهی کاملاً خشک می‌شود. بخشی از مساحت آن خارج از محدوده حفاظت‌شده کویر قرار دارد و بخشی از تالاب که داخل منطقه حفاظت‌شده کویر واقع است مورد تعلیف احشام و شترهای عشایر قرار می‌گیرد. این تالاب به واسطه حضور هزاران پرنده مهاجر در ماه‌های اولیه زمستان شهرت زیادی دارد. این منطقه که به دلیل تالاب‌های فصلی خود، سال‌های سال میزبان حیات و زندگی کویری بوده است، امروزه به دلایلی چون آلودگی‌های صنعتی، ضایعات کشاورزی، ورود نیروهای نظامی و خشک شدن رودهای منتهی به آن، رو به زوال و نابودی می‌رود.

مهم‌ترین رودخانه منطقه رودخانه بندعلی خان است که وفور زباله و فاضلاب‌های صنعتی در میان آن هر رهگذری را بهت‌زده می‌کند. منبع اصلی آب بندعلی خان، رودخانه جاجرود است که در مسیر خود از مناطق حفاظت‌شده ورچین و جاجرود و پارک ملی خجیر عبور کرده و در پارچین که وارد دشت ورامین می‌شود چندین شاخه می‌شود و مورد استفاده آبیاری قرار می‌گیرد و پساب رودخانه جاجرود و مسیل فاضلاب تهران را در جلگه ورامین دریافت کرده و در بندعلی خان وارد منطقه حفاظت شده می‌شود. چند سالی است که مانداب‌های رودخانه بندعلی خان به علت ریزش فاضلاب کارخانه‌های مختلف به گنداب تبدیل شده و زیستگاه بسیاری از پرندگان مهاجر بخصوص خوتکا و سرسبز را به نابودی کشانده است. در بعضی مناطق بوی تعفن حاصل از این مانداب‌ها بسیار زجرآور است. با این حال وجود نیزارهای وسیع موجب تسریع عملیات تصفیه آب در این منطقه شده است. علاوه بر این ایجاد سدهایی مانند لتیان و ماملو باعث کاهش جریان آب رودخانه جاجرود در سال‌های اخیر شده که عواقب جبران‌ناپذیری به اکوسیستم طبیعی آن وارد ساخته است.

جدا از مباحث مرتبط با محیط زیست، توجه ویژه به این ذخیره‌گاه گیاهی و جانوری کشور بیشتر از پیش احساس می‌شود. منطقه حفاظت‌شده کویر در حقیقت یک اکوسیستم بیابانی مملو از حیات گیاهی و جانوری است که نمونه پیچیده‌ای از زیستگاه‌های بیابانی و زنجیره‌های غذایی اسرارآمیز است. شروع فصل بارندگی در اینجا چهره دشت را رنگین می‌کند و تالاب‌های کم‌عمقش را پرطراوت می‌سازد. سفر در میان بوته‌های گز و تاغ و آبگیرهای شور این منطقه در ابتدای زمستان و انتهای پائیز می‌تواند خاطره‌ای خوش و به یادماندنی از چهره‌ای متفاوت از طبیعت را در یادهایتان حک کند. با آرزوی این که قدر و منزلت این موهبت‌های الهی را بیشتر بدانیم و با دستان خود زشتی و آلودگی را به دامان طبیعت رها نکنیم.

محیط زیست

تالاب بندعلی خان

تالاب بندعلی خان در ۳۵ کیلومتری شهرستان ورامین و در دشت سیاه پرده قرار دارد. این تالاب زیستگاه پرندگانی همچون اردک، غاز، آبچلیک و چنگر است. شکار در این تالاب تنها با مجوز امکان‌پذیر است، اما متأسفانه بدلیل عدم رعایت قانون، حیات وحش آن در خطر قرار دارد. همچنین ساخت کارخانه چرم‌سازی در نزدیکی تالاب و ورود

فاضلاب کارخانه به تالاب، حیات آن را به خطر انداخته است.

نکته جالب در مورد تالاب، وجود سیستم طبیعی تصفیه آب در آن است. در ابتدای تالاب باکتری‌ها به تصفیه آب مشغولند و پس از چند متر نیزار به چشم می‌خورد. نی تنها در محیط آب شیرین رشد می‌کند و وجود نیزار در این تالاب نشان‌دهنده تصفیه خود به خود آب در آن است. در فصل پائیز و زمستان پرندگان زیادی از قبیل اردک‌های روی آب چر، آبچلیک‌های پاسبز و پاسرخ و انواع غاز به تالاب پناه می‌آورند. در تابستان که بارش‌ها کم و تبخیر آب زیاد است تالاب خشک می‌شود. تغییرات دمایی تالاب بین ۵ تا ۴۴ درجه سانتیگراد است. در فصول پائیز و زمستان اما تالاب از هوای متعادلی برخوردار است. با این که در تابستان تالاب به سمت خشک شدن پیش می‌رود اما می‌توان در آن پرندگان خشکی‌زی را مشاهده کرد.

اگر در اواخر فصل پائیز و اوایل زمستان گذرتان به تالاب بیفتد، می‌توانید عشایر اطراف ورامین را مشاهده کنید که با اخذ مجوز برای تعلیف حیوانات خود به تالاب آمده‌اند.

همسفر

قدم‌زنی در دریای نمکین

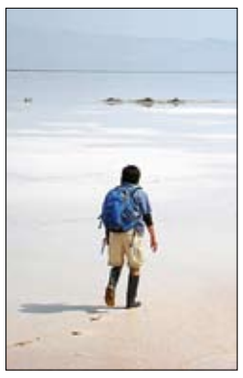

دریاچه نمک قم که از آن به عنوان دریاچه مسیله یا دریاچه نمک کاشان نیز یاد می‌شود از جمله دریاچه‌های موجود در حوزه منطقه کویر مرکزی ایران است.

در برخی متون از آن به عنوان دریاچه حوض سلطان یا دریاچه شاهی نیز نام برده شده است. علت این نامگذاری، شوری بیش از حد آن است.

اگر در فصل تابستان گذرتان به آنجا بیفتد، می‌توانید قطعات شناور نمک را روی آن ببینید. برای رفتن به دریاچه نمک قم می‌توانید از شهرستان آران و بیدگل خارج شده و در جهت شمال غربی به طرف کاروانسرای مرنجاب ادامه مسیر بدهید. ۳۵ کیلومتر بعد به دوراهی دریاچه نمک قم خواهید رسید.

یک راه دیگر هم وجود دارد و آن این که پس از عبور از کاروانسرای مرنجاب و طی مسافتی در حدود ۱۰ کیلومتر به دوراهی چاه دست‌کن رسیده و از آنجا وارد دریاچه نمک شوید. همچنین در ۳۵ کیلومتری مسیر قم - تهران جاده خاکی وجود دارد که به دریاچه می‌رسد.

ارتفاع دریاچه از سطح دریا ۷۹۵ متر و فاصله آن تا قم ۶۲ کیلومتر است. دریاچه ۸۰ کیلومتر طول و ۳۰ کیلومتر پهنا دارد. کوه‌های سفیدآب و سیاه‌کوه و منطقه پارک ملی کویر و همچنین کویر مسیله و کویر مرنجاب و بندریگ جن همسایه‌های این دریاچه هستند. عمق نمک دریاچه را بین ۵ تا ۵۴ متر تخمین زده‌اند که در مناطق مختلف آن متفاوت است.

زمین‌های اطراف دریاچه بخصوص در منطقه غربی آن باتلاقی است و رانندگی در مسیرهایی به غیر از مسیر معین شده می‌تواند خودروی شما را در باتلاق فرو ببرد.

البته لازم به ذکر است که درون دریاچه نیز جاده خاکریزی هست که برای جلوگیری از فرو رفتن خودروها در باتلاق و بهره‌برداری از نمک دریاچه مورد استفاده قرار می‌گیرد. دریاچه نمک قم در بیشتر ماه‌های سال خشک و پوشیده از نمک است.

در فصل بهار و پائیز که بارندگی بیشتر می‌شود، ارتفاع آب این دریاچه در بعضی از مناطق به ۲۰ سانتی‌متر می‌رسد. اگر قصد بازدید از این دریاچه را دارید ماه‌های فروردین و اردیبهشت بهترین زمان برای این کار است.

بد نیست بدانید نمک کف دریاچه سخت و محکم است و خطر فرو رفتن در آن وجود ندارد. معمولاً پیاده‌روی در دریاچه در ساعاتی انجام می‌شود که نور آفتاب نسبتاً شدید است. بنابراین اگر قصد انجام این کار را داشتید همراه داشتن کلاه و عینک آفتابی و کرم ضدآفتاب برای جلوگیری از آفتاب‌سوختگی ضروری است.

بیتوته

کاروانسرای قلعه دیر

کاروانسرای قلعه دیر یا دیرگچین به عنوان مادر کاروانسراهای ایران شناخته شده و در نزدیکی شهرری قرار دارد. قدمت کاروانسرا را به عهد سامانی و صفوی نسبت می‌دهند. داخل کاروانسرا اماکنی چون مسجد، آسیاب، توالت و حمام قرار دارد. کاروانسرا ۶ برج دارد که چهار برج آن در گوشه‌ها و دو برج نیز در طرفین در ورودی قرار دارد. از کاروانسرا در متون تاریخی با عنوان کاروانسرای قصرالجعین یا قصر گچ نیز نام برده شده است. نقل است که اصل کاروانسرا آتشکده‌ای در زمان ساسانی بوده که بعدها با تغییر کاربری به کاروانسرا تبدیل شده است. از این کاروانسرا به عنوان دژ کردشیر نیز نام برده‌اند. برخی عمر این بنا را به هزار و ۷۵۰ سال قبل و دوران اردشیر ساسانی نسبت می‌دهند و آن را یکی از پررونق‌ترین کاروانسراهای عصر می‌دانند.

کاروانسرا بر سر شاهراه ارتباطی جنوب شرق به غرب و در مسیر قم به ری قرار داشته است. این مسیر در گذشته یکی از پر رفت و آمدترین و کلیدی‌ترین مسیرهای کشور به شمار می‌رفت. اهمیت این کاروانسرا در دوره سلجوقیان با رونق گرفتن مسیر ساوه و قم به ورامین بیشتر شد و کاروانسراهای دیگری به نام‌های قلعه سنگی محمدآباد کاج و قلعه گلی در نزدیکی آن ساخته شدند تا این مسیر پر رونق هر چه بیشتر آباد شود. برای رفتن به کاروانسرا دو راه وجود دارد: یکی مسیر تهران، ورامین، چرمشهر و دیگری مسیر تهران، قم، قمرود، کوه سفید و علی‌آباد کورگل. آخرین زمان استفاده از کاروانسرا در دوره پهلوی بوده است. این کاروانسرا در فهرست آثار ملی ایران به ثبت رسیده است.

کیش مشهد
سواحل خلیج فارس
جنوب شرق آسیا
ترکیه هند مالزی
چین
www.Neginair.com
نماینده فروش بلیط کلیه خطوط هوایی داخلی و خارجی
نگین پرواز پارس ۸۸ ۹۳ ۱۶ ۹۳

ترکیه خلیج فارس سواحل ارزان ۱۷۰
استانبول ۱۹۰
سواحل جنوب شرق آسیا
گوانجو
مالزی - سنگاپور - ارمنستان - بالی - کیش
سروش گشت ۰۹۳۵۱۳۰۵۰۳۴-۸۸۴۶۰۲۰۱-۸۸۴۷۶۸۶۰

ایران
در صورت خرید بلیط و یا تور از آژانسهای معرفی شده امروز شماره تلفن و مشخصات خود را به شماره ۰۹۳۳۱۰۵۶۹۲۹ پیامک نمایید تا در قرعه کشی سکه طلا شرکت داده شوید
معرفی آژانس های هواپیمایی، تورها و هتل های معتبر
هر روز در روزنامه ایران
جهت کسب اطلاعات بیشتر و سفارش چاپ آگهی
با تسهیلات ویژه با تلفن های ۴۱-۸۸۵۰۳۴۳۹
تماس حاصل فرمایید.

پرسیا سفر
با دو شعبه در تهران و میلان ایتالیا
۸۸ ۶۴ ۲۱ ۸۸
مجری مستقیم تورهای
ایتالیا، سوئیس، فرانسه، اسپانیا
آفریقای جنوبی، ترکیه، چین
سواحل جنوب شرق آسیا، اندونزی
مالزی، سنگاپور، سواحل خلیج فارس

کیش مشهد
مجری مستقیم
تور هتل بلیط
زمینی، هوایی
هتل های لوکس ۴* و ۵*
سواحل خلیج فارس، استانبول، فوکت، هند، مالزی
۸۸ ۵۰ ۱۷ ۳۳ کیتم ۰۲۱-۸۹۳۶۰
www.kito24.com

تور هتل بلیط ویزا
داخلی خارجی
حرکت از سراسر ایران
ارسال با پیک رایگان به سراسر کشور
تماس تا ۱۲ شب حتی ایام تعطیل
عقاب آسیا ۰۶۵۲-۲۳۶۷۳۰۱

مهر
Mehr Chain Hotels
برگزیده سی هتل برتر جهان در سال ۲۰۱۲ - اسپانیا
تنها دارنده جایزه اقتصاد از سوی سازمان جهانی توریسم در ایران
مهربان خاطره هایتان، هستیم
هتل های زنجیره ای تاریخی مهر استان یزد
هتل سنتی مهر
هتل موزه فهادان
هتل آنتیک ملک التجار
هتل تاریخی لب خندق
www.mehrchainhotels.com ۰۳۵۱-۶۲۱۶۵۴۳-۴۵ ۰۹۱۳۲۷۴۶۸۵۰